

1 - uvodnik • 2/3 - šepetaje naglas • 3 - mosp-skk • 4 - cogitoergosum • 5 - pozor, pozor!
 6/7 - kako je svet majhen • 8 - mosp-skk

rast

Jernej Šček

UTRUJENI IN ŽELJNI POČITNIC?

Saj smo šele začeli...

Pa smo končno pripotovali do težko pričakovanega, od sonca prekipevajočega in peklenškega junija, ki nas zadnje mesece kot zasluženo darilo vabi k sebi kljub pojenjajočim energijam, utrujeni motivaciji in delu vrh glave. A spomnimo se za trenutek novoletnih voščil, pravih prenašalcev upanja v boljše leto, in tistega počitniškega zimskega časa, ki vsakega od nas napoji in pripravi k ponovnemu, zagnanemu začetku. Zdelo se je, da bomo v valu navdušenja spremenili svet in nas v njem, zdelo se je, da smo končno dobili pravo pot, pa se je spet, tako kmalu, tako zares, zasukalo.

Življenjske poti se na vse strani odpirajo, samo-všečen človek pa jih na slepo zapira v parfumiranem hlastanju po najlažjem in najmanj utrudljivem preživetju. A se vam zdi, da smo tu, na tej predragi, prezmešani Zemlji le zato, da preživimo? Je naloga vsakega posameznika sicer skrbno načrtovani boj za dobavo osnovnih življenjskih potrebščin? Je. Ob doseganju in (razvajanem) preseganju le-teh pa nam še kaj preostane? Ali mi boste rekli, da se nam v naših krajih godi slabo? Ne! Srečo imamo, da lahko svoje potencialne surplus energije usmerjamo v izboljšanje kakovosti življenja in v (naj bo telesno ali duhovno) lastno bogatenje v zdravi, srečni družbi. Žal nas prepoln trebuh sladkarij vedno bolj omamlja, čokolada se pretaka po vseh žilah, jih polni in prenaslji, dokler ne vstopi še v lobanjo. Tu, na »vrhu sveta« čokolada najde najslajši kotiček in si postelje domek na mehki, prijetno nagubani površini uspavalno sive barve. Naenkrat se odloči, da bo počitnikovala: gledala televizijo in jedla čipse, nekritično prebirala medijske vsebine, postala naj-

večja strokovnjakinja blablabla-programov in se usmerila v blablabla-debate. To je zgodba o človeku, ki nekritično in z niti minimalnim zanimanjem ne prebira sveta okoli sebe in se ne aktualizira v prostoru in času. Ne, briga ga za nepravčnosti, briga ga za vsebinsko estetiko in lepoto, briga ga za socialo in občutljivost do majhnih stvari! Dovolj, da si svojo posteljo mehko postelje, saj bodo za vse ostalo že poskrbeli Drugi. Če pa naenkrat vsi tako razmišljajo, si lahko predstavljamo, koliko aktivistov in kulturno-socialnih delavcev ostaja.

To realno znanstveno fantastiko ne gre jemati dobesedno. Veliko je ljudi, ki svoje življenje posveti prebujanju apatične družbe z raznovrstnimi pobudami, a potrebna bi bila širša okoljska zavest, ki pre-sega spoštovanja vredno individualno vrenje. Mislim tu predvsem na mlade, ki se po eni strani nekritično prepuščajo toku komercialnosti in modnosti, po drugi pa delujejo pod prisilo oz. zaradi družbenega statusa in zunanjega videza. Poudarimo tretjo možnost, ki predstavlja skromno, a srčno in vsebinsko razmišljanje in delovanje, s katerim bi lahko vsakdo kaj malega doprinesel.

Kljub temu, da smo sredi junija, nam obveznosti kapljajo iz ušes in vsi bežimo na počitnice, ne razbijmo kontinuitete s preteklimi obdobji in z že storjenim. Prav v miru prijetne senčke ob morju se lahko zamislimo, da je svet prekrasen v vsej svoji raznolikosti, kompleksnosti in za-pletenosti, le začutiti in videti jih moramo!

VERONICA PORRO, POLETNA POLJANA
 Tempera na papirju,
 izdelano na likovnem krožku Skk 2007

Jernej Šček

Z BORISOM PAHORJEM

O NEKROPOLI IN...

Pričaka me pri ograji svoje-ga doma, tam gori nekje, od koder se zdi, da imaš Trst na dlani. Daleč od mestne-ga vrveža, kjer si misel in oko odpočijeta v pogledu na morje. Tam živi Boris Pahor, intelektualec, ki ga v zamejstvu ni potrebno posebej predstavljati, zlasti po prevodu romana **Nekropola** v italijanščino in njegove-m nastopu na italijanski državni televiziji. Prijazno me povabi v notranjost svojega doma, v sobico polno knjig, otroških risb, fotografij... tam se začne najin intervju o **Nekropoli**, ki se postopoma spremeni v dolg in prijeten klepet, katerega drobce lahko preberete v nadaljevanju.

Boris Pahor.

► V čem vidite razlog, da je morala **Nekropola** tako dolgo čakati na uspeh v italijanskem prostoru?

► O tem so veliko pisali italijanski listi, in sicer Trst kot »italianissimo« ni

mogel sprejeti, da je lahko velik pisatelj, ki živi v Trstu, Slovenec in ne Italijan, čeprav so tu še Rebula [...], Bartol... Trenutno sem jaz na potezi, ker italijanski bralci poznajo nekaj mojih knjig (npr. *Grmado v pristanu*, *Vilo ob jezeru*, *Nekropolo*). *Nekropola* je bila v italijanščini objavljena pred kakšnimi trinajstimi leti, ampak je bila omejena na naše področje in večletni poskusi iskanja založnika za vso Italijo, so propadli predvsem zaradi političnih razlogov, saj je v knjigi nekaj strani o fašizmu in verjetno so te nekatere motile.

► Zakaj pa mislite, da je sedaj prišlo do objave v večji založniški hiši?

► Deloma je prišlo do tega, ker so prej omenjeni prevodi nekaterih knjig prišli v roke tukajšnjim ljudem, potem pa je prišlo tudi do politične spremembe. Illy je kot tržaški župan, nato predsednik dežele, menil, da se mora Trst povezati z zaledjem. Tedaj sta se slovenska in italijanska kultura približali, tako da smo dvokulturno sožitje do neke mere dosegli... vsaka nacionalnost živi po svoje, ampak najde tudi stike.

► Zakaj je toliko bralcev navdušenih nad **Nekropolo**, čeprav obravnava tematiko, o kateri je bilo napisanih že veliko knjig?

► Knjiga je doživela uspeh v Franciji, Nemčiji, deloma tudi v ZDA, ker ne gre za opisovanje taborišč v tradicionalnem smislu, temveč za pripoved taboriščnika, ki po dvajsetih letih življenja na svobodi, obišče taborišče... in to, da se postavim ob ljudi, ki ničesar ne vedo o življenju v taborišču... to je prav gotovo neka zanimivost te knjige. Poleg tega obravnava problem bivših političnih deportancev (Francozov, Belgijcev, Holandcev, Norvežanov itd.), na katere se je ob holokavstu večkrat pozabilo. To omenjam na vseh srečanjih o **Nekropoli**, drugo kar omenjam pa je fašizem. Italija ga ne pozna in sedaj želi izvedeti, kaj je bil.

► Ali ste na katerem izmed srečanj doživeli kak negativen odziv italijanske ali slovenske publike?

► (op. molk) Slovenska publika ni nikdar pisala o tem, da je to veliko delo. Tudi na ovitku zadnjega slovenskega ponatisa *Nekropole* ne piše nič o velikem delu... če preberete: (op. glasno prebere) »*Nekropola* je obvelja-

la za živo in še zmeraj pretresljivo pričevanje o oblikah zla in načinih preživetja«. To je vse kar je napisala slovenska kritika. [...] Magris je v uvodu k italijanski izdaji napisal deset strani o kakovosti dela. Tega slovenska kritika ni nikjer napisala. Preprosto ni bilo kritik.

► Menite torej, da ni odziva s strani slovenskih bralcev?

► Slovenski bralci mi niso nikdar pisali, kako so sprejeli knjigo. Kar se tiče knjige, vem, da je slovenska kritika hvalila vsebino, a očitali so mi, da je v njej nekaj »papirnatih« - neliterarnih, nevrednih strani [...] Kritika v Italiji mi ni očitala nikoli nič od tega. V Italiji je samo hvala. Glavni italijanski časniki so na moji strani, sprejeli so me, na podlagi *Nekropole* in tega kar sem izjavil na televiziji.

► Kako pa se spominjate časov, ko so v Sloveniji gledali drugače na Vaše pisanje in Vam je Jugoslavija »zaprla vrata«?

► Ni me toliko jezilo to, da sem jaz osebno zapostavljen, ampak da so moje delo zapostavili, mene kot pričevalca fašistične dobe in taboriščnega življenja. Kar mi je šlo na živce, je bilo to, da moja knjiga ne pride dijakom v roke. Takrat je bilo obdobje, ko se ni govorilo o taborišču, ko je tudi *Nekropola* padla v mrtev teren. Če sem srečal človeka, ki je bil z mano v taborišču, se je z mano rokoval in odhitel stran. Poleg tega pa je slovenska avantgarda podpirala izbrane avtorje. Zato je bila v Sloveniji moja literatura postavljena na stran in je še danes.

► Ampak sedaj je napočil Vaš čas, če ne v Sloveniji vsaj drugje...

«► Jaz samega sebe ne bom postavljaj na prestol, ampak meni zadostuje, kar so mi priznali Francozi, Belgijci, francoski del Švice, pri katerih lahko čutite, kako cenijo nekega avtorja.

► **Zakaj mislite, da doživljate pozitivnejše odzive v teh državah kot pa v Sloveniji?**

► Ker njim je to novo. Naše Slovence ne zanima manjšinsko vprašanje, saj ga sploh ne priznava... in ne zanima jih niti, kako je delo napisano. Francozi so me na primer spraševali, kakšen je odnos slovenskih zamejcev z domovino. Povedal sem jim, da imajo v Sloveniji akademije, univerze... vse, ampak slovensko javno mnenje ve o nas zelo malo. Kafka je rekel, da če hoče majhen narod obstati, mora vsak njegov član vzeti nase del svoje književnosti in to isto lahko prenesemo na tradicijo, izročilo, identiteto.

► **Na svojih predavanjih v zvezi z *Nekropolo* pogosto nagovarjate mlade. Kaj najbolj cenite**

pri njih?

► Najprej bi poudaril ugotovitev, da mladi niso brezbržni, popolnoma ločeni od problematike, ampak so nevedni, ker ne dobijo pravega pouka o preteklosti, o ureditvi družbe, o diktaturi... Če pa jim človek o tem pripoveduje, se za stvar zanima, razpravljajo. Za nevednost je kriva predvsem pretirana skrb staršev, da bo otrok uspešen, namesto da bi se z njim tudi pogovorili. Poleg staršev pa mora mlade poučiti tudi šola. Potrebno se jim je približati, jim stopiti naproti. Ne smemo misliti: »pustimo to, kar je preteklost«. Taborišča in fojbe so preteklost, ampak politika o tem še vedno govori.

► **Katero misel bi radi posredovali mladim?**

► Moje sporočilo mladim? Ne pustite, da vam drugi solijo pamet, sami študirajte zgodovino, sami spoznajate, kaj se je dogajalo, sami primerjajte, kaj se ne bi smelo zgoditi in kaj naj se v prihodnosti ne zgodi. Ni drugih nasvetov.

Maja Smotlak

Predstavnici MOSP-a na mednarodnem seminarju na Danskem

WITHSUN SEMINAR 2008

Evropska organizacija, ki združuje mladinske organizacije etničnih in jezikovnih manjšin, Youth of European Nationalities (YEN), je tudi letos organizirala spomladanski seminar 'Withsun Seminar 2008', ki je doživel velik uspeh. Sto dvajset pripadnikov evropskih manjšin se je zbralo od 7. do 12. maja v danskem mestecu Gravenstein. Med udeleženci sva bili tudi letos predstavnici slovenske manjšine iz Italije, Jana in Veronika Pegan. Letos se je seminar odvijal na Danskem pod vodstvom organizacije Junge Spitzen.

Glavni cilj seminarja je bil poudariti pomen dane vrednosti, ki jo predstavljajo manjšine za vse ljudi, predvsem v večinski realnosti (the surplus value of minorities). Vsaka manjšina namreč predstavlja nadgradnjo večine in obogati vse ljudi, ki imajo stike z njo. To dejstvo je premnogim večinoma neznano oz. ga oblastniki preko medijev potiskajo v temačen kot nezanimanja, saj so pripadniki manjšin navidezno breme in predstavljajo le cirkusaško turistično zanimivost. O pomenu pluralistične, raznolike in pester družbe ter težavah sobivanja malokdo spregovori.

Poleg predavanj in srečanj, je bil teden popestren z raznimi obiski in izleti. Obiskali smo pomemben muzej nepoznane druge vojne med Danci in Prusi, ki je izbruhnila leta 1864 prav na tem območju, imeli smo piknik v poletni rezidenci danske kraljice v Gravensteinu, peljali smo se

tudi s trajektom po Baltskem morju.

Konec tedna je organizacija Junge Spitzen slavila 10-letnico obstoja. Večer so proslavili s slovesno večerjo in z glasbo v živo, ki sta se nadaljevali do poznih jutranjih ur. Naslednji dan smo morali že odpotovati in zapustiti danska rumena cvetlična polja, a v srcu nam je ostalo veliko veselja in zadoščenja, da smo se lahko udeležili tako pomembega srečanja, ki združuje vse evropske manjšine, vzpostavlja nove stike in prijateljstva ter krepi občutek pripadnosti Evropi. Saj v takih priložnostih se zavedamo, da čeprav smo si vsi ljudje drugačni, nas prav ta drugačnost združuje in bogati.

Pa še nekaj: kdor želi doživeti podobno navdušujočo izkušnjo, se lahko od 10. do 18. avgusta udeleži mednarodne manjšinske pevске delavnice Voices of Europe v Budyšinu (Nemčija). Prijave zbiramo pri MOSP-u in Slovenski prosveti (040 370846 – vprašati po Tatjani ali Raffaelli).

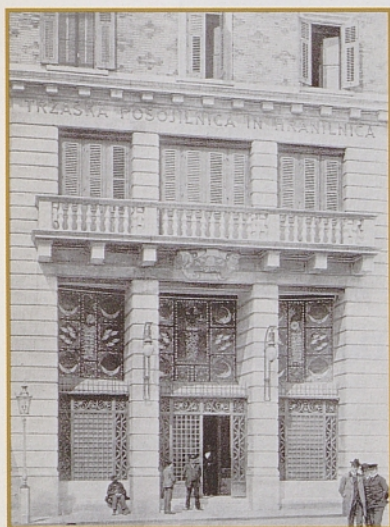
Jana in Veronika Pegan

Vesela družina raznih evropskih manjšin pod mlinom.

O USPEŠNIH VELIKIH TATOVIH V TRSTU

Pročelje
Fabianijevega
Narodnega
doma (spodaj);

pogled s kasarne
na odprti Vojaški
trg, na desni
Narodni dom s
hotelom Balkan
(desno);

Sokolska godba
je bila ena izmed
mnogih društev,
tvrk in organiza-
cij, ki so imeli
sedež v sloven-
skem domu
(spodaj).

(Slike so vzete iz
knjige Narodni
dom v Trstu
1904 - 1920)

Naš Narodni dom je še vedno tam, kjer je bil pred sto leti. Vemo, da obstaja. Poznamo njegovo zgodovino. Vemo, kaj je bil v preteklosti za nas tržaške Slovence.

Lahko se vprašamo, čemu nam Narodni dom danes rabi. To se tudi sama večkrat sprašujem. Odtujena stavba, pred katero vsak dan kar mrgoli neznanih študentov. Knjižnica *italijanske šole* za prevajalce, v kateri najdeš bogato zbirko knjig v veliko jezikih. Hladne knjižničarke, za katere dobro veš, da jih ne boš pozdravila v slovenščini. Beli hodniki, bele dvorane, popolna tujina. In mali slovenski info-point, slavna (in poslednja) pridobitev. Edina drobtinica, ki danes zaznamuje prisotnost Slovencev v notranjosti te naše bivše prestolnice. Ironija situacije, ki

jo nepristranski opazovalec razbere, ko pogleda na ta dejstva, je naravnost zastrašujoča.

Dejstvo, da je bil *nekoč* ta Narodni dom naš, je povsem samoumevno, obče znano dejstvo. Danes pa je pogled v zvezi z lastništvom Narodnega doma precej čuden. Lahko rečemo, da je zanimiv, edinstven. Mogoče kar smešen.

Ko nam tat odnese denarnico, se razburimo in razjezimo. Ugotovimo, da nam je ukradel nekaj *našega*. Če policija to ukradeno stvar najde, nam jo seveda vrne, ker je stvar *naša*. Ali dvomimo o tem, da bi nam npr. moral tat vrniti le nekaj drobiža, ki je v njej? Sumimo, da je preveč, če nam vrne vse? Ostalo pa naj kar lepo obdrži, saj nam jo je s silo ukradel in denarnico želi imeti? Kaj če bi nam policija rekla, da je tre-

ba zaradi birokratskih zapletov denarnico prepustiti tatu? Se bomo prijazno zahvalili za tistih nekaj kovancev, ki so nam jih milostno poklonili?

Mislím, da bi se kdorkoli težko sprijaznil s tako rešitvijo. Ne sa-

mo, da bi se težko sprijaznil. Čutil in vedel bi, s pametjo in srcem, da je žrtev popolne nepravčnosti. Da je ukradena stvar vendarle še vedno *njegova*.

Toda! Stvar, ki je ukradena, postane s časom lastnina tatu? Videti je, da je z Narodnim domom tako. Videti je, da je italijanska država v vlogi velikega tatu še naprej zelo uspešna. Za nameček pa se vse skupaj zdi povsem sprejemljivo in *normalno*. A ni sprejemljivo. In sploh NI normalno. Kje je meja, trenutek, ko ukradena stvar postane lastnina tatu? Se to uravnava z zakoni, ki so večni, nespremenljivi, nepremagljivi? In povsem nepravilni?

Pomislímo, kako je naša prijazna knjižnica (NŠK), ki jo vsi - več ali manj - obiskujemo, korigirana in dragocena. Da je, četudi nismo knjižni molji, vsekakor pomembna postojanka naše skupnosti, predvsem pa eden od temeljev za našo izobrazbo. Vemo, da je v prostorski stiski. Vemo tudi, da ji je pred kratkim grozila premostitev k Sv. Ivanu. Le kaj je bolj logičnega, normalnega in pravičnega kot to, da se naše knjige premestijo v Narodni dom? Naj bodo v središču mesta, v našem domu. Tam, kjer imajo res vso pravico, da so.

Ne pustimo, da tatovi še naprej zmagojejo! Kraja, ki so jo tako očitno izvršili pred našim nosom, je še vedno tu, pred nami in se v miru nadaljuje. In to vsak dan posebej.

Krivica je jasna kot beli dan. Zdrava pamet, pravičnost, zakoni: vse je na naši strani. Zavedajmo se, da ni vse nemogoče in da ima naša pasivnost ključno vlogo v tej farsí. Če bomo dovolili, da se komedija nadaljuje, se bo nadaljevala. Za zabavo in smeh vsega občinstva. Če ne, pa se mogoče ne bo.

Vida Forčič

Anoreksija:

KO TUDI OGLEDALO LAŽE

Dekle stoji pred ogledalom in si z ogorčnim obrazom ogleduje kožo na svojem trebuhu, kot bi bila pod njo skrita kdo ve kaka pošast. Glede na njeno reakcijo bi se zdelo, da jo obdaja vsaj kak kilometer masti, v resnici pa nam zrcalo vrača podobo prekomerno suhega dekleta, katere telo komaj še podpira

krhke kosti, da se ne bi sesule. V svoji glavi pa se punca vidi debela, zelo debela in zastonj bi bilo ji prigovarjati, da ni tako, saj je v njenih očeh vtisnjena podoba malo debelušnega dekleta, ki se še in še neuspešno poskuša znebiti odvečnih kilogramov.

Anoreksija. Bolezen, ki je pravzaprav bolj psihološka kot fizična, pravijo ji

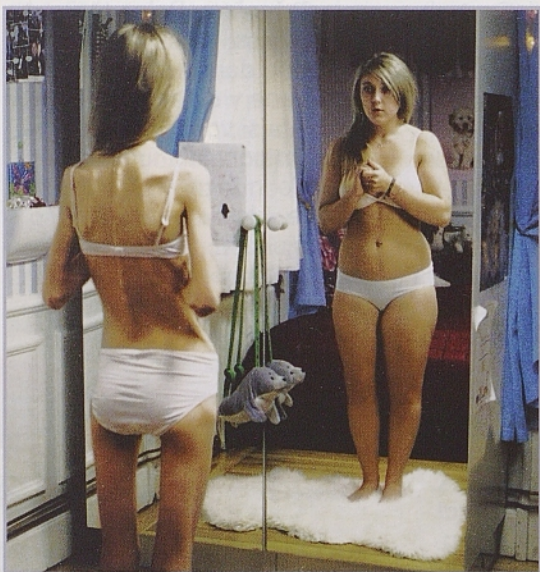
tudi bolezen o izkrivljeni samopodobi: bolnik se ne zaveda, da je z njegovim telesom kaj narobe, saj mu možgani pošiljajo neresnične informacije. V naših časih, ko (nekateri, ne vsi na srečo) istovetimo lepoto s suhostjo, ko je najboljši primer ženskega bitja nesrečna in nezadovoljna "Bridget Jones", pa se takovrstna bolezen vedno bolj širi. Njeni začetki segajo sicer verjetno še v daljno človeško zgodovino, njen obstoj pa je bil prvič uradno diagnosticiran v 19. stoletju. Pravi se celo, da je ta notranja mora tlačila tudi cesarico Elizabeto (bolj znano kot Sissi). A kljub temu, da je postala beseda anoreksija že del našega vsakodnevnega besedišča, jo moderni človek uporablja s preveliko lahkomiselnostjo in na tak način pasivizira grozoto, ki bi jo morala priklicati. Do obolenja lahko pride iz raznoraznih vzrokov, od hudih psiholoških travm, kot je posilstvo, do pretiranega psihološkega pritiska ali zanemarje-

nosti, središčnega pomena pa je prevelika pomembnost, ki je dana zunanji podobi telesa. Bolniki so torej izredno negotovi, imajo zelo nizko samozavest in žal anoreksija te deviantnosti samo še krepí. Bolezen se razvija postopoma, začne se s skrbjo za uživanje samo "zdrave hrane", katero bolnik premleva zelo počasi in jo razkosava na majhne koščke, tako da ima občutek, da je pojedel več od tistega, kar je. Na svojem krožniku vedno pusti malo hrane, tako si dokazuje, da je pojedel manj od tistega, kar je načrtoval, komaj mu uspe, pa kar preskoči obrok. Krog "dovoljene hrane" se s časom oži, dokler se ne razvije v skrajnih primerih v popolno "sovražstvo" do hrane. Ponavadi na to ne pomislimo, toda ni res, da niso anoreksični ljudje nikoli lačni, nasprotno! Lakota je zanje vedno prisotna, zato se tudi zgodi, da se včasih nažrejo in nato namerno povbruhaajo, kar so komaj spravili vase. Anoreksik poskuša torej na svoj način, s svojimi sredstvi doseči določen ideal popolnosti, a napačno sodi, kdor je prepričan, da so tovrstni bolniki mehkužci, saj sta potrebni izredna psihološka moč in volja, da morejo kljubovati nagonu osebne ohranitve, prehranjevanju. Hrana izgubi tako svoj osnovni pomen "prehranjevanja" in postane "sovražnik". Anoreksija je torej bolezen, katere neposredna posledica je lahko smrt, če je ne prej ozdravimo. Tudi zdravljenje pa ni lahko. Prijatelji, starši in ljudje, ki so v stiku z anoreksično osebo, jo morajo najprej pripraviti do tega, da se zaveda

svoje bolezni, in jo nato napotiti k zdravljenju, ne smejo pa izstopiti iz svoje vloge ljubljene osebe, saj je ljubezen največje in najboljšo zdravilo. Poleg anoreksije pa se širijo tudi druge bolezni, vezane na prehrano, kot npr. bulimija, ki pripravi ljudi do tega, da uživajo prekomerne obroke hrane in jih takoj potem izbruhaajo.

Skrb za zunanjo podobo nas torej uničuje, klanjamo se absurdnim idealom koščenih lepotic in neustavljivo hočemo priti do lonca, ki stoji ob vznožju mavrice in v katerem naj bi končno dobili mitično popolnost, ki pa se onkraj ogledala zunanosti skriva v vsakem človeku.

Valentina Oblak

Pretresljivi spot, v katerem se jasno pokaže psihološki problem anoreksije: koščeno dekle se v ogledalu vidi debelušno...

Desno: druga pretresljivo ironična reklama proti anoreksiji, v kateri se vidi pretirano suho "Barbie" Perfect Girl s pripisom "Pozor! Nizka trajnost". Paket pa je v obliki truge.

Še preden bi zvonila budilka, me je mama poklicala, naj vstanem: to je bilo v četrtek, 3. aprila, ob 2.45 ponoči. Počasi sem zlezla v kuhinjo, končno stlačila v kovček še zadnje stvari in odpeljali smo se na Opčine. Pred Finžgarjevim domom se nam je strah, da bomo zadnji, izkazal za neutemeljenega. Izletniki, ki so se komaj zbirali na pločniku pred Marijaniščem, večinoma stari nad petdeset let, so bili kljub zgodnji uri vsi dobre volje in so nas vljudno pozdravljali, ko so vstopali na avtobus v drugih vaseh. Na Fernetičih, na Colu in v Repnu, Križu in Nabrežini, vendar mislim, da sem po poti že zadremala...

V Veroni smo se po natančnem pregledu kovčkov in dokumentov vkrcali na letalo in poleteli proti Dunaj, od tam pa z drugim letalom v **Damask**, glavno mesto Sirije. Med prvo vožnjo po Siriji nas je naš sirski vodič ogovoril, da sem kar obstala nad njegovo odlično italijanščino. Kasneje nam je razložil, da je pred leti dlje časa

študiral v Italiji. Po nastanitvi v hotelu znane verige Cham palace smo odšli v stari del Damaska, točneje k Vhodu sv. Tomaža. Revna podoba starega mesta z ozki in zaprašenimi ulicami, po katerih so se v obe smeri prebijali avtomobili, ne da bi se sploh zmedli za gnečo ljudi in otrok okrog njih, me je razočarala. Dobro, da je to glavno mesto, sem si mislila. Spraševala sem se, kaj bomo našli drugod: ob straneh so bile sive in razpadajoče hišice ter raznovrstne trgovine z dišavami, milom iz olivnega olja, suhim sadjem in tkaninami. Še nikoli nisem videla toliko ljudi v eni sami ulici: vsi so se prerivali in nas prehiteli. Počutila sem se nelagodno. Trgovci so nas spraševali, od kod prihajamo in nas vabili v trgovine, ostali pa so kar buljili. Kmalu sem premostila strah in videla, da so ljudje družabni, včasih nekoliko nadležni, nikakor pa ne malopridni.

Naslednji dan smo iz Damaska odšli v **Saidnayo**. Ponovno sem v avtobusu zaspala, čeprav je bilo vse fascinantno, a kaj ko me je vožnja po neasfaltiranih cestah prijetno zibala. Zbudila sem se nekaj časa pozneje, ko se je vnela zanimiva debata: vodič se je namreč večkrat šalil nad ženskami, ki imajo po njem tudi v Siriji večji vpliv kot moški. Ob teh besedah so zgrožene izletnice začele postavljati vprašanja. Medtem ko sem npr. prej mislila, da so ženske muslimanske veroizpovedi podrejene (povsem zapostavljene) zaradi pokrival in načina življenja, sem odkrila, da je zanje to privilegij, ki brani njihovo intimnost in ženskost. Ne pa kot na Zahodu, kjer se razgaljene ženske

dobesedno prodajajo z minikrili in s slačenjem. Poleg tega sploh ni res, da so muslimanke vedno doma, saj so večkrat zaposlene v državnih službah. Tako sta si vodič in šofer, ki sta nam ponujala tudi plastenke vode in raznovrstne okusne piškote, kmalu pridobila našo naklonjenost.

V Saidnayu smo si ogledali samostan, posvečen Devici Mariji, v katerem hranijo njeno ikono, ki naj bi jo naslikal

Spodaj: otroci v Damasku in rimski ostanki; desno zgoraj, slovita utrdba iz XII. stoletja Krak des Chevaliers.

MED
★ ★
BLIŽNJI
Odkrivanje magije

sv. Luka. Pot nas je nato vodila proti **Maalouli**, majhni vasi v sirskih gorah. Opazovala sem pusto, žalostno pokrajino: zdelo se je, da tam ne prebiva nihče in stojijo le zapuščene hišice. Kmalu pa so na cesti pokukali otroci in drugi prebivalci, ki so nas pozdravljali z nasmehom na obrazu. Nekateri so nas celo spremljali do vhoda v podzemno kapelico, v kateri smo si ogledali pozlačene ikone tamkajšnjih svetnikov in pozorno prisluhnili molitvi mladega dekleta v aramejščini, Jezusovem jeziku. Legenda pravi, da so se gore v Maalouli med ▶▶

begom svete Tekle umaknile in ustvarile sotesko, ki smo jo tudi prehodili.

Najpomembnejši postanek dneva pa je bil obisk ene najlepših srednjeveških struktur celoga Bližnjega vzhoda: to je **Krak** (trdnjava) **vitezov**, ki so ga začeli graditi križarji v XII. stoletju. Nato smo se po zanimivem obedu v italijanski restavraciji odpravili v **Hamo**, kjer smo prenočili.

Mesto leži na bregovih reke Oront. Sredi prijetnega parka, v središču mesta, je območje norij: to so velika lesena kolesa, ki so služila za namakanje polj in za oskrbovanje mest z vodo. Zelena sončna pokrajina je name delovala pomirjevalno.

Kasneje smo si v **Apameji** ogledali ostanke gledališča in stebrišča iz Trajanove dobe. Občudovala sem elegantne stebre iz rožnatega marmorja, okrašene s posebnim motivom spirala: mislim, da je bil Rim prav skromen, če ga primerjamo z veličino teh ostankov.

Zvečer smo se pripeljali v **Alep**, drugo največje mesto Sirije, kjer smo dvakrat prenočili v prvovrstnem hotelu Sheraton: poleg razkošnih sob je v njem tudi nakupovalni center; v prvem nadstropju smo si lahko ogledali zbirko poročnih oblek, pred hotelom pa se je bleščal avtomobil živo-

rdeče barve z vdelenimi dragulji in biseri. Tipičen sirski prizor, se vam ne zdi?

Zvečer sem si s starši ogledala

Alep: po ulicah se je v velikem neredu trlo avtomobilov, opazila sem cel kup taksijev in pisanih avtobusov, okrašenih s čudnimi obeski. Trgovine so bile kljub pozni uri še vedno odprte, v izložbah so se bleščale ženske večerne obleke z dragulji. V mestu se je trlo avtov in živobarvnih taksijev, po

ulicah pa sem poleg mošej opazala same zlatarne in draguljarne. Zaradi suhega podnebja smo se popoldne med ogledom Citadelle znašli v pravi »peščeni megli« in zvečer smo se morali vsi pošteno stuširati.

Peti dan smo takoj po zajtrku odpotovali proti vzhodu države in Evfratu, si ogledali bizantinsko mesto **Sergiopolis** iz VI. stoletja po Kr., se dobre tri ure vozili preko pušča-

ve, kjer smo se ustavili v baru Bagdad café v bližini meje z Irakom ter v večernih urah končno prišli v **Palmiro**. Ko smo zvečer občudovali sončni zaton, se mi je približal dečko kakih štirinajstih let, ki je prodajal ogrlice. Po kratkem kupčevanju je moje starše samozavestno vprašal, koliko kamel hočejo zame. Oče je odgovoril, da bodo dovolj štiri, deček pa je odvrnil, da sem preveč lepa za samo štiri kamele. Ko smo si naslednji dan ogledovali mogočni tempelj Zeusa Baala, smo ga zopet srečali: pokazal nam je štiri kamele, ki jih je pripeljal s sabo.

Po vrnitvi v prestolnico smo si ogledali sirski Narodni muzej, ki s svojimi eksponati prikaže celo deželo. Opoldne smo obiskali mošejo Omajadov, kjer smo vsi, kakor že prej v mošaji v Alepu, odložili čevlje ob vhodu, ženske pa si morale nadele tudi pokrivala. Nasproti mošeje je stal pisan sejem z oblačili, čevlji, začimbami, dišavami, predvsem pa tkaninami, kjer so ženske dobesedno norele pri nakupovanju prtov in pashmin. Zvečer smo se še vozili po najbogatejši četrti Damaska in s hriba opazovali prelep razgled na mesto, v katerem so se svetile luči, ki so sijale kot zvezde na nebu. Pravi filmski prizor oz. podobnost z Barkovljami in s Sesljanom. Ko sem kasneje v hotelu ležala na postelji, se mi ni zdelo resnično, da je našega potovanja po Siriji že konec.

Ob vrnitvi domov je nad utrujenostjo in zapanostjo prevladalo zadovoljstvo, saj nas je potovanje v Sirijo obogatilo z novimi, zanimivimi izkušnjami: spoznali smo posebnosti skrivnostnega in magičnega Vzhoda ter njegove prebivalce, ki znajo ceniti tudi najmanjše stvari ter so vedno nasmejeni in vljudni, čeprav živijo v težkih razmerah.

Spodaj levo: utrjeno mesto Alep ponoči; zgoraj: sirska prestolnica ob zatonu.

AHODOM

ZHODOM

krivnostne Sirije

Laura Sarasini

POLETJE ZA MLADE

Mladinske delavnice, mednarodne izmenjave, glasba, sklepanje novih prijateljstev, pridobivanje novih znanj. Tako poletje ponujajo Slovenska prosveta, nekatera včlanjena društva in Zveza cerkvenih pevskih zborov vsem mladim, ki bi radi izkoristili ponujeno priložnost.

Poglejmo podrobneje »jedilnik« te posebne ponudbe. Na začetku julija, od 3. do 6. julija, bo v Gorici in Novi Gorici 18. Draga mladih, kot obširneje poročamo v drugem članku. Med organizatorji DM so tudi Mladi v odkrivanju skupnih poti in nekatere ustanove Slovencev iz Gorice.

Mladi v odkrivanju skupnih poti pa vabijo tudi na medna-

rodni pevski seminar, namenjen predstavnikom manjšin iz vse Evrope – Voices of Europe. Seminar bo sredi avgusta pri sorbski manjšini v Nemčiji.

Zveza cerkvenih pevskih zborov pa pripravlja weekend namenjen mladim pevcem, glasbenikom in plesalcem. Šlo bo za dvodnevni intenzivni pevsko-plesni seminar, posvečen predvsem duhovni glasbi. Vodila ga bo Raffaella Petronio (shedira@hotmail.com), pri kateri je možno tudi dobiti informacije o tem, kje in kdaj točno bo do seminarja prišlo.

Na začetku septembra bo v Finžgarjevem domu na Opčinah zaključno srečanje Drage mladih z okroglo mizo (6. septembra) in že tradicionalni Fe-

stival Drage mladih z zelo bogato ponudbo delavnic za vse okuse.

»Poletje za mlade« se bo zaključilo s skupnim izletom na Vseslovensko mladinsko srečanje v Stično 20. septembra.

Prva poletna pobuda pa je že mimo. Slovenska prosveta je namreč 6. in 7. junija v Finžgarjevem domu na Opčinah priredila kratek tečaj za animatorje gledaliških skupin. Predavali so Gregor Geč, Maja Gal Štromar, Lučka Susič in Beti Starc. Tečaja se je udeležilo lepo število mladih, večina se jih je za gledališče navdušila že v gledaliških skupinah Slovenskega kulturnega kluba, sedaj pa so gledališče spoznavali ne več kot amaterski igralci, pač

pa kot potencialni bodoči režiserji.

Informacije za vse prej omenjene pobude bo vse poletje nudila Slovenska prosveta v svojih uradih v Ulici Donizetti 3 (od 9.00 do 17.00, predvsem ob sredah dopoldne; tel. 040 370846) in preko kontaktnih oseb. Pri Slovenski prosveti bodo tudi zbirali prijave in pomagali pri organizaciji skupinske udeležbe na posameznih pobudah.

Draga mladih - kultura in sprostitev!

Od 3. do 6. julija v Novi Gorici

Za vse mlade, ki si želijo alternativnih počitnic, je tudi letos na voljo Draga mladih, intelektualni forum, namenjen slovenski mladini iz Slovenije, zamejstva in zdomstva, ki bo letos potekal v Novi Gorici od 3. do 6. julija, jesenski del pa bo kot običajno na Opčinah 6. septembra. Kot vsako leto ohranja Draga mladih okroglo mizo, debate in druge kulturne dejavnosti, a ne zanemarljivo zabave in sprostitve. Kulturno plat srečanja mladih bo letos obarvala aktualna tema kulturnega dialoga z geslom »Malo čez«, o kateri bodo mladi razpravljali na okroglih mizah z gosti iz akademskega, kulturnega in političnega življenja. Mladi bodo sodelovali pri razpravi s svojimi vprašanji in mislimi in tako aktivno sooblikovali okroglo mizo. Za zabavno plat srečanja pa bodo poskrbele številne delavnice, izleti, kulturni večeri in pikniki, s katerimi želi Draga mladih zadostiti tudi želji po sprostitvi. Za podrobnejše informacije lahko kliknete na spletno stran www.dragamladih.org, kjer si lahko tudi ogledate slike, ki jih je umetnica Marta Jakopič Kunaver namenila podpori projekta Drage mladih ali pa pokličete telefonski številki 040370846 (ob sredah, od 9.00 do 12.00, Tatjana) in 3400541721 (Patrizia).

Patrizia Jurinčič

